

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ BIUDŽETŲ 2026 METŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų 2026 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – patvirtinti Įstatymo projekte teikiamus valstybės socialinių fondų (Valstybinio socialinio draudimo fondo, Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo; toliau kartu – Fondai) biudžetų 2026 metų rodiklius ir 2026 metų Fondų biudžetus.

Įstatymo projektas ir 2026 metų Fondų biudžetų projektai parengti vadovaujantis:

1) Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje numatyta, kad Fondų biudžetai sudaromi biudžetiniams metams, ir 10 straipsniu, kuriame numatytos Fondų biudžetų projektų ir Valstybės socialinių fondų biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto rengimo pagrindinės nuostatos;

2) Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2025 m. rugsėjo 11 d. paskelbtu 2025 – 2028 metų šalies ekonominės raidos scenarijumi.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą teikia Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Įstatymo projektą ir 2026 metų Fondų biudžetų projektus parengė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (direktorius – Kęstutis Čereška, tel. +370 5 272 4864, el. p. kestutis.cereska@sodra.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atitinkamų biudžetinių metų Fondų biudžetai tvirtinami priimant Valstybės socialinių fondų biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymą, kuriuo tvirtinami pagrindiniai rodikliai nurodyti Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 11 straipsnyje.

Šiuo metu 2025 metų Fondų biudžetai vykdomi pagal Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 10 d. priimtą Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų 2025 metų rodiklių patvirtinimo įstatymą Nr. XV-46.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma:

1) patvirtinti Fondų biudžetų 2026 metų rodiklius, pagal kuriuos bus vykdomi Fondų biudžetai;

2) patvirtinti 2026 metų Fondų biudžetus;

3) nustatyti, kad priimtas įstatymas įsigalioja 2026 m. sausio 1 d.

Išsamesnė informacija apie 2026–2028 metais planuojamas Fondų biudžetų pajamas ir sąnaudas, pinigines įplaukas ir išlaidas pateikta Fondų biudžetų aiškinamuosiuose raštuose.

Priėmus įstatymą, bus patvirtinti Fondų biudžetų 2026 metų rodikliai, pagal kuriuos bus vykdomi Fondų biudžetai, taip užtikrinant pajamų surinkimą į Fondų biudžetus, teisėtą išmokų išmokėjimą ir administravimą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Teigiamas priimto įstatymo poveikis aptartas šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, kitų įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo

įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu nekeičiamos galiojančios sąvokos ir (ar) jų apibrėžtys ir nesiūloma apibrėžti naujų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisės normoms.

Įstatymo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Pritarus Įstatymo projektu teikiamiems pasiūlymams, kitų teisės aktų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Siūloma patvirtinti:

1) Valstybinio socialinio draudimo fondo 2026 metų biudžetą – 10 252 250 tūkst. eurų pajamų, 8 788 901 tūkst. eurų sąnaudų (planuojamas 2026 metų rezultatas – pajamos viršija sąnaudas 1 463 349 tūkst. eurų);

2) Garantinio fondo 2026 metų biudžetą – 55 532 tūkst. eurų pajamų, 55 450 tūkst. eurų sąnaudų (planuojamas 2026 metų rezultatas – pajamos viršija sąnaudas 82 tūkst. eurų);

3) Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2026 metų biudžetą – 56 531 tūkst. eurų pajamų, 20 575 tūkst. eurų sąnaudų (planuojamas 2026 metų rezultatas – pajamos viršija sąnaudas 35 956 tūkst. eurų).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 14 straipsnio 3 dalies 1 ir 3 punktų, 23 straipsnio 2 ir 5 dalių bei Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatas, Įstatymo projekto 5 straipsniu 2026 metais numatomi asignavimai iš valstybės biudžeto: 3 824 523 tūkst. Eur bendrajai socialinio draudimo pensijos daliai finansuoti (iš jų 2 547 tūkst. eurų – išlaidoms, reikalingoms 2024 metų įsipareigojimams įvykdyti, finansuoti); 5 872 tūkst. eurų – kitoms valstybės biudžeto lėšomis kompensuojamoms išlaidoms finansuoti; 47 820 tūkst. eurų - išlaidoms, reikalingoms pensijų priemonių pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą 2024 m. įsipareigojimams įvykdyti,

finansuoti.

Prognozuojama, kad planuojami Fondų biudžetų 2026–2028 metų rezultatai bus teigiami ir pajamos viršys sąnaudas. Išsami informacija pateikta Fondų biudžetų aiškinamuosiuose raštuose.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą, nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba 2025 m spalio 6 d. išvada Nr.DO-2E-2 pritarė Įstatymo projektui.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „biudžetas“, „fondų biudžetai“, „socialinis draudimas“, „valstybės socialiniai fondai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.